

„...Partea frumoasă a revoluției” *

Dramă tulburătoare despre destinul unui revoluționar de profesie, al cărui traiect biografic este urmărit încă din anii premergători Eliberării, **Lungă poveste de dragoste** argumentează faptul că talentul lui Tudor Popescu nu se reduce la o singură lungime de undă — aceea de comedigraf, concluzie impusă, de altfel, anterior, între altele de Scaunul și **Nu ne naștem toți la aceeași vîrstă**. Piesa relevă una din soluțiile ecuației cu termenii clasici **puterea și adevărul**, ipostaza deloc confortabilă în care adevărul are dimensiunea relativului, o dată ce pentru unii indivizi devine absolut, ca o expresie integratoare a forței de a decide, iar pentru alții inaccesibil, mereu schimbător, după cum și-l imaginează un anume gen de deținători ai puterii. E vorba de indivizi izolați, dispuși ca, în numele istoriei, să identifice principiile, strategia de ansamblu, cu misiunea lor trecătoare de a acționa, confundind propria lor opțiune de a înfăptui Revoluția „în doi timpi și trei mișcări”, ordinele strict personale, cu linia generală a politicii partidului. Aceștia, din nefericire, nu și-au propus să-și facă timp pentru a lucra cu oamenii și a-i convinge, eludind însăși esența muncii de partid, rămînînd prizonieri ai unor teze ce au determinat „erorile”, „greșelile”, proprii **obsedantului deceniu** și semnalate la timpul cuvenit.

Se confruntă în piesă revoluționarul de profesie (Dana, fiică de ilegalist), cel care își asumă fanatismul încrederii în victoria finală pe temeiul umanismului de pură esență comunistă, cu **apărătorul Revoluției** (Nastu, Tata — personaj care nu apare), cel care dovedește fanatism în încrederea acordată ordinei, reducînd funcția organismului reprezentat la o unică treaptă de înțelegere a vieții social-politice — **punerea la punct**, cu sinonimele ei practice — violența, suspiciunea, delațiunea, pînă la privarea de libertate, sarcinile Revoluției fiind asumate integral, fără discernămint în felul de a le și rezolva. Destinul revoluționarului de profesie autentic nu este linear, ci complex, supraviețuiește, „îndosariat”, judecîndu-i-se în permanență opțiunile, gîndurile și faptele care — se înțelege — nu sînt trase la șapirograf; orice ieșire din convenție se etichetează drept oportunism, trădare, lipsă de vigilență, colaborare cu

„dușmanul” dinăuntru și din afară etc. Pentru celălalt, conjunctura constituie totul; el cade mereu în picioroase intrucit se adaptează din mers, fără probleme, la jocul conjuncturii. Alteori se întîmplă să fie înlăturat ca o mîsea stricată, considerîndu-se că a încercat să se situeze deasupra partidului, deasupra statului, erijîndu-se în îndrumător infailibil și în factotum. Valoarea sacrificiului, de asemenea, nu este și nici nu poate fi aceeași: conștiința revoluționarului de profesie autentic poartă însemnele unei structuri psihice monolit, modelate numai de voința de a impune maselor adevărul despre misiunea istorică a partidului, despre capacitatea acestuia de a conduce poporul spre împlinirea idealurilor sale de viață și muncă; în schimb, la apărătorul obtuz al Revoluției se instalează o brutală criză a conștiinței, între noi și eu insinuîndu-se falsul, arbitrarul semn al „egalității”. Propozițiile celui dintîi sînt stenice, sincere, confirmînd puterea sacrificiului de sine pentru triumful noii stări de lucruri, procesul devenirii societății în măsură a acorda tuturor „egalitate de șansă !”; în care să primeze „valoarea, munca, generozitatea”, de unde și îndemnul adresat (de Dana) preîncrecatului inginer-agronom (Emil): „leși în stradă, privește viața ! Privește oamenii aceia mulți și entuziaști... Ei sînt **partea frumoasă a revoluției**” (s.n.). Îndemnul pornește de la interogația retorică: „Știi ceva mai romantic, în epoca noastră, decît să dorești o altă lume, mai frumoasă, pentru toți oamenii ?” — în care se cuprinde și răspunsul. Propozițiile celuiălalt seamănă cu sentințele lansate în vremuri de mult apuse, cînd vorbele se răstălmăceau și multe din valorile țării s-au distrus. Este cazul, de altfel, al unui savant în felul său (Emil), care simte că obosește „tînjind” să facă „ceva”. „Am avut idei (se mărturisește, epuizat de interogatorii și detenție pentru „petele” din biografie, cite din ele inventate). Cele mai multe s-au perimat. Asta e gîndul cel mai chinător **că am ratat**”. Și, asemenea protagonistului din „Leul albastru”, i se pare peste puteri să o ia „de la zero”.

Lungă poveste de dragoste este, indiscutabil, o operă originală, durabilă, reprezentativă pentru literatura contemporană. Prin toți porii ei respiră aerul tare al Revoluției ajunse la deplina maturitate.

* Tudor Popescu „Lungă poveste de dragoste”.